

Huippu-urheilijamyönteisten korkeakoulujen laatujärjestelmä

Lausuntoaika 15.9-8.10.2021

SISÄLLYSLUETTELO

1. Johdanto
2. Työn tarkoitus ja tavoite
  - 2.1. Taustaa
  - 2.2. Euroopan unioni ja urheilijoiden kaksoisura
  - 2.3. Kaksoisuran merkitys urheilijalle
  - 2.4. Urheilijoiden kaksoisura: Hyöty korkeakouluille, urheilulle, työnantajille ja yhteiskunnalle
3. Prosessin kuvaus
4. Nykytilan kuvaus
  - 4.1. Suomalainen kaksoisura
  - 4.2. Urheiluakatemiajärjestelmä
  - 4.3. Urheiluakatemioiden arvio nykytilanteesta
    - 4.4. Urheilijoiden kokemus nykytilanteesta
      - 4.4.1. Urheilijakyselyt
      - 4.4.2. Olympiakomitean urheilijavaliokunta
      - 4.4.3. Pelaajayhdistykset
  - 4.5. Nykyiset urheilijoille suunnatut koulutukset
5. Esitys huippu-urheilijamyönteisten korkeakoulujen laatujärjestelmästä
  - 5.1. Määritelmät
  - 5.2. Huippu-urheilijamyönteisten korkeakoulujen laatutekijät
    - 5.2.1. Opiskelun tuki urheilijalle
    - 5.2.2. Yksilöllisten opintopolkujen rakentaminen
    - 5.2.3. Urheilusta hankitun osaamisen tunnustaminen osana opintoja ja urheilijoille räätälöidyt opintokokonaisuudet
    - 5.2.4. Siirtymävaiheiden toimenpiteet
    - 5.2.5. Viestintä ja yhteistyö urheiluakatemian sekä Olympiakomitean kanssa
    - 5.2.6. Urheilun tuki
  - 5.3. Huippu-urheilijamyönteisten korkeakoulujen arviointijärjestelmä
  - 5.4. Lähteet

1. Johdanto

Suomalaiseen urheiluun kuuluu vahvana pyrkimys siihen, että urheilija pystyy yhdistämään tasapainoisesti arjessaan tavoitteellisen urheilun sekä opiskelu- tai muun työuransa. Urheilijoiden tukena on yhdeksäntoista eri puolilla Suomea toimivan urheiluakatemia verkosto, jonka toimintaa ohjaa Olympiakomitean huippu-urheiluyksikön urheiluakatemiohjelma.

Olympiakomitean strategiaan ja vuoden 2021 toimintasuunnitelmaan sisältyy laatujärjestelmän luominen huippu-urheilijamyönteisille korkeakouluille. Tämä on osa strategiakauden 2021–24 toimenpidekokonaisuutta, jolla jatketaan urheilijan polun kaksoisuratyön kehittämistä yläkouluista aina urasiirtymävaiheeseen saakka – huomioiden ammattilaisuus, urheilun ja opiskelujen yhdistäminen, urheilun ja muun työn yhdistäminen sekä rakenteellinen ja sisällöllinen yhteistyö oppilaitosten kanssa.

Työn taustalla on tarve parantaa korkeakouluissa opiskelevien huippu-urheilijoiden edellytyksiä suorittaa opintoja siten, että se tukee urheilutuloksen tekemistä. Tavoitteenamme on rakentaa urheiluyläkoulujen ja toisen asteen urheiluoppilaitosten tapaan myös korkea-asteelle valtakunnallinen toimintamalli huippu-urheilijoiden opiskelun tueksi. Paikallisesti korkeakoulut ja urheiluakatemit tekevät jo tällä hetkellä hyvää yhteistyötä urheilijoiden kaksoisuran edistämiseksi ja tarkoituksemme on tuoda myös tätä vahvemmin näkyväksi.

Huippu-urheilumenestys edellyttää jatkuvasti yhä intensiivisempää harjoittelua, johon liittyy myös kasvavat kilpailuvaatimukset. Tämä muodostaa haasteen urheilijoiden muun elämän haaveiden tavoittelemiselle, mukaan lukien kouluttautuminen. Jotta voidaan saavuttaa holistinen kehitys, lahjakkailla nuorilla urheilijoilla ja huippu-urheilijoilla on oltava oikeus yhdistää urheilu-ura ja koulutus.

Euroopan komission johdolla kaksoisuraohjelmiin ja -aloitteisiin on alettu kiinnittää enemmän huomiota, jotta eurooppalaisten urheilijoiden oikeus opiskeluun voisi toteutua ja EU:n jäsenvaltiot pitäisivät huolta urheilijoiden hyvinvoinnista sekä tulevaisuudesta urheilu-uran jälkeen.

Komission vuonna 2012 julkaiseman urheilijoiden kaksoisuran edistämistä koskevan ohjeistuksen (EU Guidelines on Dual Career of Athletes) tavoitteena oli auttaa eurooppalaisia urheilijoita suoriutumaan menestyksekkäästi, kilpailemaan korkeimmalla kansainvälisellä tasolla, vähentää drop-outia urheilusta sekä saada päteviä työntekijöitä Euroopan työmarkkinoille.

Ohjeistuksessa kannustettiin jäsenvaltioita ryhtymään toimeen kansallisten ohjeistojen luomiseksi, ottaen huomioon kulttuuriset piirteet sekä jo olemassa oleva järjestelmä ja käytänteet. Julkisten viranomaisten olisi tuettava akkreditointijärjestelmän kehittämistä urheilumyönteisille ja urheilijoiden kaksoisuraa edistäville oppilaitoksille. EU:n mukaan urheiluviranomaisten ja kansallisten urheiluelinten tulisi myös harkita kansallisen laatumerkin kehittämistä kaksoisurapalveluille ja -olosuhteille.

Tämän seurauksena esimerkiksi Ruotsissa on ollut jo useamman vuoden käytössä malli huippu-urheilijamyönteisten korkeakoulujen (Riksidrottsuniversitet, Elitidrottsvänliga lärosäten) tunnistamiseksi sekä asiaan liittyvä kirjallinen ohjeisto ([Swedish National Guidelines for Elite Athletes' Dual Careers](#)).

Vetovastuu huippu-urheilijamyönteisten korkeakoulujen laatujärjestelmän luomisesta on Olympiakomitean urheiluakatemiohjelman kaksoisuratiimillä (Juha Dahlström, Jarno Parikka, Laura Tast, Jukka Tirri), jonka tukena on urheiluakatemioiden ja korkeakoulujen edustajista, Kilpa- ja huippu-urheilun tutkimuskeskuksen tutkijasta sekä korkeakoulussa opiskelevista huippu-urheilijoista koostuva asiantuntijaryhmä. Tutkimustietoa sekä kansainvälistä vertailutietoa työn tueksi tuottaa Jyväskylän yliopistossa väitöskirjaa urheilijoiden kaksoisurista valmisteleva Aku Nikander.

Laatujärjestelmän on tarkoitus olla valmis joulukuussa 2021. Tavoittemme on, että voimme myöntää ensimmäiset tunnukset huippu-urheilijamyönteisille korkeakouluille syyskuussa 2022 pidettävän huippuvaiheen kaksoisuraseminaarin yhteydessä.

2. Työn tarkoitus ja tavoite

2.1. Taustaa

Tarve parantaa edellytyksiä huippu-urheilun ja korkeakouluopiskelun yhdistämiseen on tunnustettu jo pitkään. Urheiluakatemioiden voidaan katsoa syntyneen 2000-luvun alkuvuosina paikallisesta tarpeesta suunnata huomiota toisen asteen urheiluoppilaitosjärjestelmän ohella korkea-asteen opiskeluun. Vuonna 2001 Olympiakomiteaan palkattiin urheilijoiden opinto-ohjaajaksi Tuuli Merikoski, jonka työtä jatkoi huippu-urheilijoiden urasuunnittelun asiantuntijana vuosina 2011–14 toiminut Jari Savolainen. Jääkiekkoliitto, Jääkiekon pelaajayhdistys sekä SM-liiga seurasivat Olympiakomitean esimerkkiä vuonna 2004 palkkaamalla kiekko-opon. Vuonna 2013 ilmestyi Olympiakomitean urheiluakatemiaohjelman toimesta Huippu-urheilijana korkeakoulussa -opas.

Jo huomattavasti aikaisemmin, vuonna 1972, perustettiin Urheilijoiden Ammattienedistämissäatiö (URA) edistämään – säädökirjan mukaisesti – urheilijoiden ammatinvalinnan ja ammattiin valmistautumisen hyväksi tehtävää työtä sekä pyrkiäkseen turvaamaan aktiiviuransa lopettaneiden urheilijoiden ammattitaitoisuus. Säädökirjan ensimmäisenä allekirjoittajana toimi tasavallan presidentti Urho Kekkonen. Tarkoitustaan URA-säätiö on toteuttanut jakamalla opiskeluapurahoja urheilijoille. Apurahan on voinut saada myös ammatilliseen koulutukseen, mutta suurin osa jaetuista apurahoista on mennyt korkeakoulussa opiskeleville urheilijoille.

Vuoden 2014 jälkeen Olympiakomiteassa ei ole ollut kokopäivätoimista urheilijoiden urasuunnittelusta vastaavaa henkilöä, mutta tilannetta on pyrkinyt vuodesta 2016 alkaen paikkaamaan huippuvaiheen kaksoisuratiimi. Siihen kuuluivat alun perin Pääkaupunkiseudun urheiluakatemia Urhean huippu-urheilukoordinaattori Juha Dahlström, Paralympiakomitean kehittämispäällikkö Katja Saarinen sekä opiskelijahuippu-urheilun asiantuntija Jukka Tirri Olympiakomiteasta. Kaksoisuratiimi on muun muassa järjestänyt vuodesta 2016 lähtien vuosittain huippuvaiheen kaksoisuraseminaarin. Vuonna 2020 kaksoisuratiimin toimintakenttä laajeni käsittämään valintavaiheen (yläkoulu + toinen aste) ja tiimin kokoonpano muuttui Saarisen jäätyä siitä pois ja Olympiakomitean urheiluakatemiaohjelman asiantuntijoiden Jarno Parikan ja Laura Tastin tultua mukaan.

Merkittävä osa suomalaisista huippu-urheilijoista suorittaa korkeakouluopintoja urheilu-uransa aikana. Neljästäkymmenestäkahdeksasta Tokion olympiajoukkueeseen kesällä 2021 nimetystä suomalaisurheilijasta kolmekymmentä (62,5 %) opiskelee parhaillaan korkeakoulussa, on jo suorittanut korkeakoulututkinnon tai on tehnyt korkeakouluopintoja. Talvilajeissa huippu-urheilun ja opiskelun yhdistäminen on usein vaikeampaa ja opiskelijoiden osuus olympiatason urheilijoista selvästi kesälajeja pienempi.

2.2. Euroopan unioni ja urheilijoiden kaksoisura

Vuonna 2007 Euroopan komissio julkaisi Urheilun valkoisen kirjan (White Paper on Sport), joka muodosti pohjan aikaisempaa kokonaisvaltaisemmalle EU-tason liikunta- ja urheilupolitiikalle. Varsinaisen toimivallan urheilun alueella Euroopan unioni sai Lissabonin sopimuksen voimaantulon myötä vuonna 2009. Tämän jälkeen EU on ollut aloitteellinen toimija urheilun saralla ja vuodesta 2014 alkaen myös tukenut kaksoisuraa koskevan ohjeistuksen toimeenpanoa Erasmus+ Sport –ohjelman kautta. (Guide to EU Sport Policy)

Urheilijoiden kaksoisuran mahdollistamisen tärkeys tuotiin esille jo Urheilun valkoisen kirjassa ja sitä voidaankin pitää yhtenä kehittyneimmistä osa-alueista EU:n urheilupolitiikassa. (Guide to EU Sport Policy, s. 75)

Kaksoisuran onnistuminen ja menestys riippuu organisaatioiden tai instituutioiden avainhenkilöiden tahtotilasta ja myötämielisyydestä. Euroopan komissio painottaa, että kaksoisuraan tarvitaan systemaattista lähestymistapaa pohjautuen yleisiin ja kestäviin taloudellisiin ja lakiin perustuviin järjestelyihin. (Nikander, s. 15)

Euroopan komission ohjeistuksen mukaan lahjakkaat nuoret urheilijat ja huippu-urheilijat, niin amatööri kuin ammattilaiset, mukaan lukien vammaisurheilijat ja aktiiviuransa jo lopettaneet, olisi tunnustettava erityiseksi väestöryhmäksi asiaankuuluvilla politiikan aloilla. Tämän tulisi olla:

- kehitetty huippu-urheilun sidosryhmien välisellä yhteistyöllä mukaan lukien urheilijoita edustavat järjestöt, koulutuslaitokset, työnantajat ja likeyritykset sekä valtion virastot (esim. urheilusta, koulutuksesta, työllisyydestä, terveydestä ja rahoituksesta vastaavat ministeriöt)
- integroitu urheiluelinten ja oppilaitosten määräyksiin ja toimintasuunnitelmiin, ammattilaisurheilun työnantajien ja työntekijöiden väliseen vuoropuheluun sekä amatööriurheilun urheilujärjestöjen johtokuntien ja urheilukomiteoiden väliseen vuoropuheluun
- tuettu määrittelemällä reittejä myöhäisen tai varhaisen vaiheen lajeille ja vammaisurheilijoille erityisesti silloin, kun työkykyisten urheilijoiden polkuja ei voida käyttää.
(EU Guidelines on Dual Career of Athletes; Ohje 1, s. 7)

Kaikilla keskeisimmillä toimijoilla – koulutuksen järjestäjillä, työmarkkinoilla ja urheilujärjestöillä – on yhtä tärkeä rooli sellaisen ympäristön luomiseksi, jossa kaksoisura on urheilijoille todellinen ja toteutettavissa oleva vaihtoehto. (Guide to EU Sport Policy, s. 75)

Koska opiskelu on haaste monille kaksoisuraa toteuttaville urheilijoille, henkilökohtaisen tuen (mentorit, ohjaajat ja henkilökohtaiset oppimistukijärjestelmät) on todettu rohkaisevan urheilijoita ylläpitämään koulutuspolkujaan. Urheilijoille tulisi löytää räätälöityjä ratkaisuja urheilulajien monimuotoisuuden sekä urheilijoiden kehitysvaiheiden ja opinto-ohjelmien vaihtelevuuden vuoksi. Tukipalvelut voisivat toimia motivaationa nuorille urheilijoille opiskelijaksi hakeutumiseen ja opintojen suorittamiseen. (Nikander, s. 19)

2.3. Kaksoisuran merkitys urheilijalle

Urheilun ja opiskelun yhdistäminen on yksi huippuvaiheen kaksoisuramalleista. Se ei välttämättä ole aina toimivin ratkaisu kaikille urheilijoille tai kaikissa urheilu-uran vaiheissa. Yksilöllisten erojen lisäksi myös urheilulajilla on vaikutusta urheilijan opiskelumahdollisuuksiin. Monille urheilijoille opiskelu on kuitenkin tärkeää muun muassa sen tuottaman vastapainon, henkisen pääoman, tulevaisuuden turvan sekä urheilun ulkopuolisten sosiaalisten verkostojen vuoksi.

Tutkimusten mukaan urheilijat hyötyvät merkittävästi urheilu-uran ja opiskelun onnistuneesta yhdistämisestä (EU Guidelines on Dual Career of Athletes, s.5). Esimerkkeinä hyödyistä mainitaan:

- terveyshyödyt (tasapainoinen elämäntapa, vähentynyt stressi, kasvanut hyvinvointi)
- yksilön kehitykseen liittyvät hyödyt (urheilussa, koulutuksessa ja muillakin elämänaloilla sovellettavien taitojen kehittäminen, identiteetin kehittyminen, itsesäätelykyvyt)
- sosiaaliset hyödyt (laajennetut sosiaaliset verkostot ja sosiaaliset tukijärjestelmät sekä paremmat vertaissuhteet)

- helpompi sopeutuminen urheilu-uran jälkeiseen elämään (parempi urasuunnitelma, lyhyempi adaptaatiojakso, identiteettikriisin estäminen)
- paremmat tulevaisuuden työllisyysnäkökymät (parempi työllisyys ja korkeammin palkatut työt)

Urheilijan kannalta keskeisimpiä kaksoisuraan liittyviä haasteita ovat urheilun, opiskelun ja muun elämän yhteensovittamisesta aiheutuva ristipaine, ajanpuute sekä kokonaiskuormituksen hallitseminen. Erityisen vaikeaa korkeakouluopiskelu on niille lajinsa absoluuttisella kilpaileville urheilijoille, jotka viettävät suurimman osan lukuvuodesta ulkomailla harjoitusleireillä ja kilpailumatkoilla. Myös joukkuelajien ammattiuurheilijoille opiskelun sovittaminen joukkueharjoitusten ja pelimatkojen lomaan voi osoittautua kohtuuttoman vaikeaksi.

Koulutusjärjestelmän ja urheilujärjestöjen tulee toimia yhdessä, jotta urheilijoille voidaan taata mahdollisuus yhdistää tasapainoisesti opiskelu ja tavoitteellinen urheilu. Korkeakouluissa opiskelevien kansainvälistä huippua tavoittelevien urheilijoiden kohdalla avainasemassa on mahdollisuus ajan ja paikan suhteen joustaviin opiskelumalleihin sekä yksilöllisiin opintopolkuihin. Keskeistä on mahdollisuus opintojen rytmittämiseen tärkeimpien kilpailujen ja ulkomaan leirien mukaan. Tärkeää on myös urheilun kautta hankitun osaamisen tunnistaminen ja huomioiminen osana opintoja.

2.4. Urheilijoiden kaksoisuran hyöty korkeakouluille, urheilulle, työnantajille ja yhteiskunnalle

Urheilijoiden kaksoisuran edistäminen myötävaikuttaa useisiin Eurooppa 2020 -strategian tavoitteisiin (koulun keskeyttämisen ehkäiseminen, korkeakoulututkimuksen suorittaneiden määrän lisääminen ja korkeampi työllistyvyys) ja tehostaa urheilupolitiikkaa saamalla urheilijat pysymään paremmin urheilujärjestelmän piirissä.

Sekä yhteiskunta että urheilu hyötävät koulutettujen urheilijoiden luomasta positiivisesta imagosta, joka lisää urheilun vetovoimaisuutta. Koulutetut urheilijat toimivat hyvinä roolimalleina nuorille ja ilmaisevat toiminnallaan erinomaisuuden tavoittelun yhteiskunnallista tärkeyttä. (EU Guidelines on Dual Career of Athletes, s.5)

Korkeakoulujen näkökulmasta urheilijat ovat useimmiten hyviä ja tavoitteellisia opiskelijoita, jotka voivat toimia roolimalleina muille opiskelijoille ja osallistua yhteisöllisyyden rakentamiseen. Korkeakouluja ja huippu-urheilijoita yhdistää pyrkimys erinomaisuuteen. Huippu-urheilijamyönteisyys voi olla korkeakoululle yksi vetovoimatekijä.

Haluamme parantaa erityisesti lajinsa kansainvälistä huippua tavoittelevien urheilijoiden mahdollisuuksia yhdistää urheilu-uraansa korkeakouluopintoja ilman, että heidän täytyy tinkiä urheilullisista tavoitteistaan. Toinen tärkeä kohderyhmä ovat kansallisissa pääsarjoissa ammatikseen tai puoliammattilaisina urheilevat joukkuelajien urheilijat, joiden urheilu-uran aikaista tai sen päättymisen jälkeistä kouluttautumista seuraavaan ammattiin on kyettävä tukemaan nykyistä paremmin. Näitä tavoitteita pyrimme edistämään määrittämällä huippu-urheilijamyönteisten korkeakoulujen laatutekijät sekä tunnistamalla ja tunnustamalla huippu-urheilijamyönteiset yliopistot ja ammattikorkeakoulut.

3. Prosessin kuvaus

Talvella 2019 Olympiakomitean urheiluakatemiaohjelman asiantuntijoista sekä Kilpa- ja huippu-urheilun tutkimuskeskuksen (KIHU) tutkijoista koostunut ryhmä vieraili Tukholmassa Ruotsin liikunnan ja urheilun kattojärjestön (Riksidrottsförbundet, RF) vieraana kaksoisura-asioiden merkeissä. RF:n kaksoisura-asiantuntija Kent Lindahl avasi tapaamisessa Ruotsin korkea-asteen kaksoisuramallia ja käytännön esimerkkejä tuotiin esille Uumajan yliopiston urheilijoille tarjotun kaksoisuran tuen kautta. Vierailun

seurauksena vahvistui näkemys, jonka mukaan vastaavan kaltaisen valtakunnallisen järjestelmän kehittämiseen on syytä ryhtyä Suomessakin.

Asia huomioitiinkin laadittaessa suomalaisen huippu-urheilun strategiaa vuosille 2021–24. Vuoden 2021 toimenpiteisiin kirjattiin *korkea-asteen oppilaitosten sertifiointijärjestelmän luominen huippu-urheilumyönteisille korkeakouluille*. Se asemoituu osaksi laajempaa strategiakauden toimenpidekokonaisuutta, jolla *jatketaan urheilijan polun kaksoisuratyön kehittämistä yläkoluista urasiirtymiin huomioiden ammattilaisuus, urheilun ja opiskelujen yhdistäminen, urheilun ja muun työn yhdistäminen sekä rakenteellinen ja sisällöllinen yhteistyö oppilaitosten kanssa*.

Alustava suunnitelma huippu-urheilijamyönteisten korkeakoulujen laatujärjestelmän luomiseksi esiteltiin urheiluakatemioiden ja valmennuskeskuksille 27. tammikuuta 2021. Kevään ja kesän aikana Jukka Tirri ja Laura Tast Olympiakomitean huippu-urheiluuyksikön kaksoisuratiimistä kartoittivat korkeakouluuyhteistyön nykytilaa keskustelemalla kaikkien yhdeksäntoista Olympiakomitean huippu-urheiluuyksikön tunnustaman urheiluakatemiaan kanssa. Useimpiin näistä palaverista osallistui myös korkeakoulujen edustajia. Urheiluakatemioiden ja korkeakoulujen kanssa käydyissä keskusteluissa esille nousseiden asioiden lisäksi nykytilan kuvaamisessa on hyödynnetty olemassa olevaa urheilija- ja urheiluakatemiakyselyistä saatavaa tietoa (Urheiluakatemiapulssi, Urheilijan Pulssin kaksoisuravastaukset, syksyllä 2020 toteutetun Suuren Urheilijakyselyn tulokset). Keskeisessä roolissa on ollut väitöskirjatutkija Aku Nikanderin koostama tutkimuskatsaus urheilijoiden kaksoisurista, joka sisältää myös kansainvälistä vertailutietoa.

Laatujärjestelmätyön tueksi perustettiin asiantuntijaryhmä, johon pyydettiin esityksiä urheiluakatemioidelta. Esitysten pohjalta asiantuntijaryhmän kokoonpanoksi muodostui seuraava:

- Juha Dahlström, URHEA:n huippu-urheilukoordinaattori
- Heikki Hannola, Lapin amk:n yliopettaja
- Petteri Koski, XAMK:n opettaja
- Petri Lempinen, ARENE:n toiminnanjohtaja (OKM:n ylijohdaja 15.5. alkaen)
- Petteri Luukkainen, Tampereen Urheiluakatemiaan kehittämisspäällikkö
- Jukka Mäkinen, Tampereen yo:n koulutuksen ja oppimisen johtaja
- Maarit Nieminen; Tutkija, KIHU
- Jarno Parikka, OK:n urheiluakatemiaohjelman asiantuntija ja kaksoisuratiimin jäsen
- Tuija Pasanen, Itä-Suomen yo:n opiskelijapalvelun päällikkö
- Hanna-Maari Päck, Jyväskylän Urheiluakatemiaan urheilukoordinaattori
- Anni Vuohijoki, Olympiakomitean hallituksen urheilijajäsen

Maarit Niemisen vaihtaessa työpaikkaa hänen tilalleen tuli loppukevästä KIHU:n projektitutkija Sanna Pusa.

Asiantuntijaryhmä kokoontui kevään aikana kolme kertaa etäyhteyden välityksellä. Maaliskuun puolivälissä pidetyssä ensimmäisessä kokouksessa keskiössä oli huippu-urheilijamyönteisten korkeakoulujen laatujärjestelmätyön prosessi ja aikataulu. Huhtikuun lopulla asiantuntijaryhmä keskusteli huippu-urheilijoiden opiskeluedellytysten nykytilasta ja kesäkuun alun kolmannessa tapaamisessa käytiin läpi huippu-urheilijamyönteisten korkeakoulujen laatutekijöitä.

Vapun alla kaksoisuratiimin jäsenet sekä Olympiakomitean urheiluakatemiaohjelman johtaja Antti Paananen esittelivät suunnitelmaa Opetus- ja kulttuuriministeriön liikuntayksikön edustajille ja Valtion liikuntaneuvoston pääsihteerille.

Kaksoisurateema ja suunnitelma huippu-urheilijamyönteisten korkeakoulujen laatujärjestelmän luomisesta olivat esillä Olympiakomitean urheilijavaliokunnan kokouksessa 15. huhtikuuta. Kevään aikana aiheesta pidettiin palaveri myös muun muassa Opiskelijoiden Liikuntaliiton, jalkapallon ja jääkiekon pelaajayhdistysten sekä RF:n kaksoisura-asiantuntija Kent Lindahlin kanssa. Suunnitelmasta on informoitu myös lajiliittojen toiminnanjohtajia, korkeakoulujen johtoa ja urheiluakatemiayhteyshenkilöitä sekä rehtorineuvostoja.

4. Nykytilan kuvaus

Nykytilaa avatessa käytetään aineistona suomalaisen kaksoisuramallin ja urheiluakatemiajärjestelmän kuvausta (Olympiakomitean urheiluakatemia- ja valmennuskeskustoiminnan ohjeisto, 2020), urheiluakatemioiden, korkeakoulujen ja urheilijoita edustavien tahojen tapaamisten dokumentaatiota sekä Aku Nikanderin laatimaa kansainvälistä tutkimuskatsausta urheilijoiden kaksoisurasta korkeakouluissa.

4.1. Suomalainen kaksoisura

Kaksoisuralla olevat urheilijat usein tunnustavat, että on lähes mahdotonta investoida täysillä sekä urheiluun että opiskeluun. Kilpailevat vaatimukset ovat johtaneet siihen, että urheilijoiden on tärkeää suunnitella miten priorisoida urheilua ja opintoja sekä etsiä tasapainoa näiden kahden sekä oman elämän välille. Kansainvälisten tutkimusten mukaan laadukas kaksoisura tukee myös urheilussa menestymistä. Kaksoisurajärjestelyillä on merkitystä niin urheilullisen potentiaalın saavuttamisessa kuin opintojen edistämässä. (Nikander, s. 1–3)

Euroopassa monilta mailta puuttuu kansallinen taho, joka johtaa ja koordinoi kaksoisuran tuen järjestämistä. Vastuu saattaa olla joko yksittäisillä oppilaitoksilla tai urheilun toimijoilla. Suomessa tätä tehtävää edistämään on perustettu urheiluakatemiajärjestelmä, joka on rakentunut vahvan toisen asteen urheiluoppilaitosjärjestelmän pohjalta.

Euroopan komission ohjeistuksessa (2012) todetaan, että jokaisen Euroopan valtion tulisi luoda kansalliset kaksoisuriin liittyvät ohjeistukset ottaen huomioon kulttuuriset piirteet sekä jo olemassa oleva järjestelmä ja käytänteet. Ohjeistuksessa todetaan, ettei ole yhtä suositeltavaa mallia, miten kaikki siihen liittyvät politiikan alat olisi sisällytettävä kaksoisurakehykseen. (Nikander, s. 13)

Kaksoisuran onnistuminen riippuu myös koulujen valinnoista ja käytössä olevista seurantamekanismeista. Euroopan komission ohjeistukset suosittelivat akkreditointijärjestelmää koulutusinstituutioille, jotka haluavat toimia urheilukouluina. Monet jäsenvaltiot suosivat urheilun ja koulutuksen yhdistämistä erityisissä urheilukouluissa (esim. urheilulukiot ja urheiluamikset) tai korkeakouluissa, joissa urheilijat voivat hyötyä heidän urheiluunsa mukautetusta koulutusohjelmasta. (Nikander, s. 16–18)

Kaksoisura on suomalaisen urheilun arvovalinta. Suomalaiseen urheiluun kuuluu vahvana pyrkimys siihen, että urheilija pystyy yhdistämään tasapainoisesti arjessaan tavoitteellisen urheilun sekä opiskelu- tai muun työuransa. Tätä ajattelutapaa kutsutaan kaksoisuraksi. Suomalainen kaksoisura alkaa yläkouluvaiheesta ja jatkuu aina huippu-urheilu-uran päättymisen jälkeiseen urasiirtymään.

Suomen
URHEILUAKATEMIAT

Urheilijan kaksoisura

+ URHEILIJANA KEHITTYMINEN

+ URHEILUTULOKSEN TEKEMINEN

+ HALLITTU URASIIRTYMÄ

KASVA URHEILIJAKSI

KEHITY HUIPPU-URHEILIJAKSI

MENESTY HUIPPU-URHEILIJANA

Kaksoisuran tekemisen tulee tukea urheilijana kehittymistä ja urheilutuloksen tekemistä.

Yläkoulun aikana kaksoisuralla tarkoitetaan sitä, että nuori pystyy mahdollisimman tasapainoisesti yhdistämään koulunkäynnin, tavoitteellisen urheilemisen ja muun vapaa-ajan omassa arjessaan. Nuori saa hyvät valmiudet ja edellytykset urheilijan uralle sekä toisen asteen opintoihin. Koulun, urheilusuran, lajiliiton, urheiluakatemia ja muiden toimijoiden tavoitteena on tukea nuorta opiskelun ja urheilun yhdistämisessä ja sitä kautta kasvamisessa tasapainoiseksi ja hyvinvoivaksi urheilijaksi. Urheiluakatemiaissa on kattavasti ympäri Suomea useita urheiluyläkouluja sekä laaja alueellinen liikuntapainotteisten ja liikuntalähikoulujen verkosto. Yläkoulutoiminta on kiinteä osa usean lajin valmennusjärjestelmää ja urheilijan polkua.

Toisella asteella opiskelun yhdistäminen tavoitteelliseen valmentautumiseen onnistuu parhaiten toisen asteen urheiluoppilaitoksissa. Urheiluoppilaitokset on tarkoitettu nuorille urheilijoille, jotka tavoittelevat kansallista huippua, kansainvälistä menestystä tai ammattilaisuutta lajissaan. Urheiluoppilaitoksessa urheiluvalmennus on osa tutkintoa ja opintojen suunnittelussa otetaan huomioon urheilun ajankäytölliset vaatimukset. Suomalaisen kilpa- ja huippu-urheilujärjestelmän tavoitteena on, että kaikki urheilijat suorittavat toisen asteen tutkinnon.

Toisen asteen jälkeen urheilijat tekevät kaksoisuraa urheilemalla ammattilaisina, yhdistämällä urheilua ja opiskelua tai yhdistämällä urheilua ja muuta työtä. Osa urheilijoista saavuttaa parhaan mahdollisen urheilutuloksen urheilemalla ensisijaisesti ammatikseen. Osalle urheilijoista urheilun ja opiskelun tai urheilun ja muun työn yhdistäminen tukee parhaan tuloksen tekemistä. Urheilu-uran aikana urheilija toteuttaa eri kaksoisuramalleja urheilun vaatimusten ja urheilun luomien mahdollisuuksien mukaan. Aikuisurheilijalla on tiedot, taidot ja kokemus johtaa omaa kaksoisuraansa.

Ura siirtymä tarkoittaa vaihetta, jossa urheilija lopettaa tavoitteellisen urheilun ja siirtyy seuraavaan uravaiheeseen. Urheilu-ura on ollut investointi oman osaamisen kehittämiseen. Urheilusta opitut taidot, kokemukset ja tiedot ovat hyödynnettävissä opinnoissa ja työelämässä. Myös urheilu-uran aikana syntyneet verkostot ja sosiaaliset suhteet ovat pääomaa, kun urheilija rakentaa seuraavaa uraa.

Urheilijoille tehtyjen kyselyjen perusteella korkeakouluopintojen yhdistäminen kansainväliseen huippumenestykseen tähtäävään valmentautumiseen voi olla erittäin haasteellista. Kuitenkin merkittävä osa suomalaisista huippu-urheilijoista suorittaa korkeakouluopintoja urheilu-uransa aikana, mikä edesauttaa heidän siirtymäänsä urheilu-uraa seuraavalle työuralle. Kaksoisuran mahdollistaminen on

suomalaisen urheilun arvovalinta ja opiskelun ja urheilun yhdistäminen on yksi kaksoisuran toteuttamismalleista. Valintavaiheessa urheilun ja opiskelun yhdistäminen onnistuu urheiluyläkouluissa ja toisen asteen urheiluoppilaitoksissa. Vastaavalle valtakunnalliselle järjestelmälle on nähty tarve myös korkea-asteen opintojen ja huippu-urheilun yhdistämisen tukemisessa.

4.2. Urheiluakatemiajärjestelmä

Urheilun ja opiskelun oikeanlainen yhdistäminen on tavoitteellisesti harjoittelevalle urheilijalle välttämättömyys. Urheiluakatemit tarjoavat tähän keinoja.

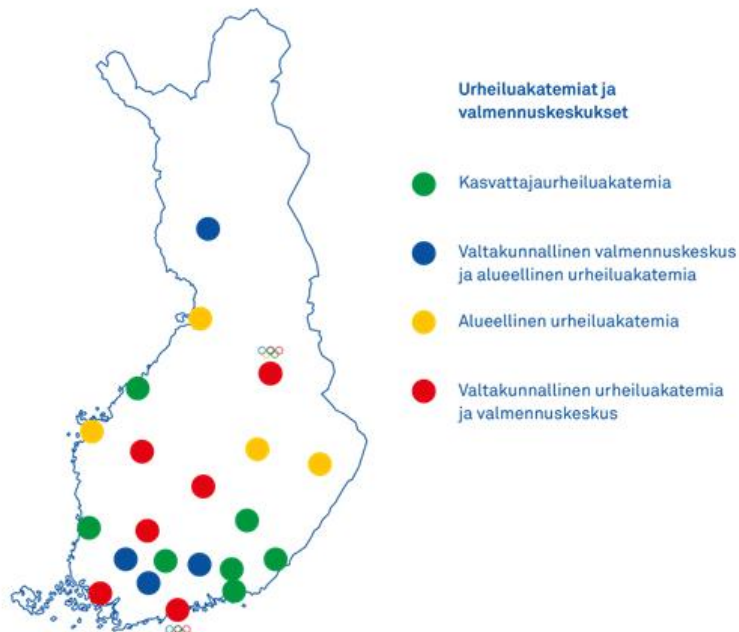
Urheiluakatemioiden tehtävänä on parantaa urheilijoiden kaksoisuran ja valmentautumisen edellytyksiä sekä tukea huippu-urheilun valtakunnallista kehittymistä. Urheiluakatemia on alueellinen verkosto, johon kuuluu esimerkiksi oppilaitoksia (yläkoulu, toinen ja korkea-aste), urheiluseuroja ja asiantuntijaorganisaatioita. Urheiluakatemit ja valmennuskeskukset muodostavat suomalaisen huippu-urheilun toimintaverkoston. Tässä verkostossa lajiharjoittelun toteutuksesta vastaavat lajivalmentajat ja heidän tukenaan valmentautumisessa ovat eri alojen asiantuntijat. Asiantuntija-aloja edustavat lääkärit, fysioterapeutit, fysiikkavalmentajat, psyykkiset valmentajat, ravintovalmentajat, kaksoisura-asiantuntijat, testaajat, biomekaanikot, fysiologit ja lihahuollon asiantuntijat.

Urheiluakatemit ja valmennuskeskukset muodostavat koko maan kattavan huippu-urheilun verkoston, jossa eri toimijat ovat roolitettu valtakunnalliseen, alueelliseen tai paikalliseen tehtävään. Urheiluakatemit ja valmennuskeskukset ovat urheilijan polun perustukiratkaisu, joka toimii kehittyvänä osaamisen ja olosuhteiden mahdollistajana Urheilijan polun kaikissa vaiheissa.

Urheiluakatemit ja valmennuskeskukset ovat valtakunnallisia, alueellisia tai paikallisia urheilijoiden valmentautumisen ja kaksoisuran edistämisen keskittymiä, jossa vahvistamalla toimijoiden yhteistyötä kehitetään osaamista, rakennetaan yhteisöllisyyttä ja vahvennetaan toimintaympäristöä. Urheilijoiden valmentautumisen tason jatkuvaan kehittämiseen pyritään ammattimaistamalla valmennusta ja asiantuntijatoimintaa sekä rakentamalla yhteistyön toimintatapaa yli lajirajojen.

Valtakunnalliseen verkostoon ja toimintaansa valtion harkinnanvaraista kehittämisavustusta saavat urheiluakatemit ja valmennuskeskukset on jaettu toiminnan määrän ja tehtävän mukaan kolmeen kategoriaan:

1. *Kasvattajaurheiluakatemit*
2. *Alueelliset urheiluakatemit*
  - a. *Alueellinen urheiluakatemia*
  - b. *Alueellinen urheiluakatemia ja valtakunnallinen valmennuskeskus*
  - c. *Valtakunnallinen valmennuskeskus*
3. *Valtakunnalliset urheiluakatemit*
  - a. *Valtakunnallinen urheiluakatemia*
  - b. *Valtakunnallinen urheiluakatemia ja valtakunnallinen valmennuskeskus*
  - c. *Olympiavalmennuskeskus*

Kasvattajaurheiluakatemia

Tehtävänä on toimia paikallisena ja alueellisena verkostona ja keskuksena erityisesti *urheilijan polun* valintavaiheessa (yläkouluvaihe ja toinen aste). Tekee aktiivista yhteistyötä paikallisten ja alueellisten urheilutoimijoiden kanssa tavoitteena nuoren urheilijan toimiva ja laadukas arki. Kuuluu Huippu-urheiluyksikön koordinoimaan valtakunnalliseen verkostoon.

Alueellinen urheiluakatemia

Tehtävänä on koordinoida usean lajin paikallista, alueellista tai osin valtakunnallista verkostoa ja keskusta *urheilijan polun* valintavaiheessa yläkouluissa, toisella asteella sekä huippuvaiheessa. Tekee aktiivista yhteistyötä paikallisten ja alueellisten urheilutoimijoiden kanssa tavoitteena urheilijan toimiva ja laadukas arki ja huippuvaiheessa olevien urheilijoiden kansainvälinen menestyminen. Kuuluu Huippu-urheiluyksikön koordinoimaan valtakunnalliseen verkostoon.

Valtakunnallinen urheiluakatemia

Edellisten tason tehtävien lisäksi toimintaympäristö on useiden lajien valtakunnallisena päivittäisvalmennuksen verkostona ja keskuksena valintavaiheesta huippuvaiheeseen. Valtakunnallinen tehtävä painopistelajeissa ja/tai jollakin osaamisalueella, jonka perusteella on saanut valtakunnallisen statuksen. Tekee aktiivista yhteistyötä paikallisten ja alueellisten urheilutoimijoiden sekä lajiliittojen kanssa tavoitteena urheilijan laadukas arki ja huippuvaiheessa olevien urheilijoiden kansainvälinen menestyminen. Toimii esimerkkinä muille toimijoille ja vastaa kansallisen urheiluakatemiaohjelman kehittämisestä yhdessä Olympiakomitean kanssa. Kuuluu Huippu-urheiluyksikön koordinoimaan valtakunnalliseen verkostoon.

4.3. Urheiluakatemioiden arvio nykytilanteesta

Olympiakomitea tapasi kaikki 19 valtionapua saavaa urheiluakatemiaa maaliskesäkuun 2021 aikana osana korkeakoulu-yhteistyön nykytilan hahmottamista ja sen kuvaamista. Urheiluakatemit kutsuivat halutessaan tapaamiseen nykyisiä yhteistyökorkeakoulujaan. Kohtaukset toteutettiin etäyhteyksin Covid 19 -

pandemian vuoksi. Tapaamisissa oli edustajia 24 eri korkeakoulusta. Kaiken kaikkiaan kuultiin 62 henkilön näkemys nykytilasta ja kehittämisen tarpeista.

Urheiluakatemioiden ja korkeakoulujen edustajia pyydettiin valmistautumaan kolmeen teemaan ja kysymykseen:

1. Arvioi lyhyesti korkeakouluysteistyön nykytilaa akatemiasi osalta
2. Millaisia kehittämissuunnitelmia sinulla on korkeakouluysteistyöhön paikallisesti tai valtakunnallisesti?
3. Nimeä tämän hetken kolme suurinta haastetta korkeakouluissa opiskelevien urheilijoiden kaksoisuran toteuttamisessa?

Korkeakouluysteistyön nykytilan arviointi

Urheiluakatemit ja tapaamisissa mukana olleet korkeakoulut arvioivat nykyisen yhteistyön tilanteen pääosin hyväksi ja toimivaksi. Toimijoilla on myös tahtotilaa kehittää toimintaa edelleen. Osassa urheiluakatemiaympäristöissä korkeakouluysteistyöllä on pitkät perinteet ja toiminta on vakiintunutta. Yhteistyön tavat ja toiminta on paikallisesti rakentunutta ja moninaista. Nykyisen kirjavan toiminnan vuoksi yhteiselle kehittämiselle ja valtakunnallisille linjauksille nähtiin tarvetta. Valtakunnallisilla ja alueellisilla urheiluakatemoilla toiminta alkaa olla vakiintunutta ja yhteistyö on paikoin rakenteellista. Kasvattajaurheiluakatemoilla yhteistyö on pienimuotoisempaa ja yhteistyö on alussa tai vaihtelevaa.

Urheiluakatemit kuvasivat nykyistä korkeakouluysteistyötä ja sen piirteitä:

- kumppanuussopimukset urheiluakatemian ja korkeakoulun välillä
- korkeakouluilla yhteistyöhön nimetyt yhteyshenkilöt/koordinaattorit
- yhteiset johtoryhmät, ohjausryhmät, kaksoisuratiimit, toiminnan vuosikello
- säännölliset tapaamiset korkeakoulujen ja urheiluakatemian kanssa
- joustavuus on lisääntynyt opintojen järjestelyissä
- koronaepidemian vauhdittama digiloikka

Yleisenä huomiona nousi esiin se, että kaiken kaikkiaan korkeakouluopiskelijat ovat moninaisissa elämäntilanteissa ja joustavia opintomahdollisuuksia tarvitsevat useat. Opintojen henkilökohtaistamisessa urheilijat ovat yksi ryhmä muiden joukossa. Pohdintoja oli siihen liittyen, että onko ylipäättään tarpeen puhua huippu-urheilijoista ryhmänä, jolle tulisi olla tarjolla erityistoimia vai kattaako nykyinen opintojen henkilökohtaistamisen ajatus huippu-urheilijan tarpeet siinä missä muidenkin moninaiset elämäntilanteet. Hyvä on myös todeta, että usein urheilijat eivät itse toivo helpotuksia tutkintovaatimukseen vaan joustavia ratkaisuja urheilun ja opintojen yhteensovittamiseen.

Urheiluakatemioiden kehittämissuunnitelmät korkeakouluysteistyöhön paikallisesti ja valtakunnallisesti

Seuraavassa on 19 urheiluakatemian ja 24 eri korkeakoulun edustajien kehittämisen näkemyksiä koostettu teemoittain. Seuraavassa kuvataan eri teemojen kautta keskusteluissa nousseet keskeisimmät asiakokonaisuudet.

Toiminnan johtaminen ja organisointi:

Tärkeäksi nähtiin se, että korkeakoulun johtajat ovat sitoutuneet huippu-urheilijamyönteiseen toimintaan ja mahdollistavat sen organisaatiossa laajasti toimintaa läpileikkaavana periaatteena. Toiminnan on tärkeä olla sopimuksellista (korkeakoulu-urheiluakatemia) sekä sitä tulee resursoida riittävästi. Korkeakoulun sisällä henkilöstön ymmärryksen lisäämiseen ja sitoutumiseen tulisi kiinnittää jatkuvaa huomioita.

Vastuuhenkilöillä tulisi olla riittävät vaikuttamisenmahdollisuudet huippu-urheilijamyönteisen toiminnan toteuttamiseen ja kehittämiseen niin organisaation sisällä kuin sidosryhmien kanssa.

Yhteistyön urheilun sidosryhmien (urheiluakatemia, valmentaja, seura) kanssa tulisi olla säännöllistä ja rakenteellista. Erityisesti alueellisten ja kasvattajaurheiluakatemioiden toiminta-alueilla nähtiin oleelliseksi, että lisätään urheiluakatemioiden ja korkeakoulujen välistä yhteistyötä alueellisten opintomahdollisuuksien järjestämisessä ja markkinoinnissa (esim. Kaakkois-Suomi). Lisäksi nostettiin esille seurayhteistyön tiivistäminen ammattilaisvaiheessa ja yhteistyön tekeminen urheilijoille suunnattujen opintomahdollisuuksien rakentamisessa jo suunnitteluvaiheessa (esim. VAMK).

Urheilijoiden ohjaus:

Erittäin keskeiseksi asiaksi nähtiin se, että urheilijoilla on saatavilla ohjausta ja tukea korkeakouluopintojen järjestelyihin liittyviin asioihin. Ohjausta tarvitaan sekä opintojen aikana, mutta myös siirtymä- ja nivelvaiheissa ennen korkeakouluopintoja sekä niiden jälkeen. Huippu-urheilijoiden ohjaukseen tulee olla nimetyt henkilöt, joilla tulee olla myös osoitettuna riittävä määrä työaika asiaan. Korkeakouluissa toimivilla opistosihiteereillä/suunnittelijoilla tulee olla myös mahdollisuus saada lisää tietoutta huippu-urheilutoiminnasta ja vaateista sekä lisätä osaamista kaksoisuraohjaukseen vaikuttavista asioista. Tapaamisissa esiin tulleita urheilijoiden ohjaukseen liittyviä asioita:

- Korkeakoulun sisäinen koordinaatio/ vastuhenkilö
- Toisen asteen opinto-ohjaajien tietouden lisääminen urheilijamyönteisistä opiskelumahdollisuuksista paikallisesti ja valtakunnallisesti
- Korkea-asteen opintosihiteerien/suunnittelijoiden riittävä tuki urheilijoille sekä ymmärryksen lisääminen urheilun vaateista
- Urheilijoiden tutoropettaja/ tukihenkilö
- Tutor-urheilija/ kokemusasiiantuntija
- Startti- ja palautekeskustelut urheilijoiden kanssa lukuvuoden alussa ja lopussa

Viestintä huippu-urheilijamyönteisistä opiskelumahdollisuuksista:

Urheiluakatemit ja korkeakoulut näkevät, että viestinnän kokonaisuuteen tulee panostaa tulevina vuosina. Korkeakoulun sisäisen viestintä nousee merkittäväksi asiaksi tietoisuuden ja urheiluymmärryksen lisäämiseksi organisaation henkilöstössä. Viestinnän terävöittäminen ja tehostaminen niin paikallisesti ja alueellisesti verkostossa kuin valtakunnan tasolla olisi tärkeää, jotta urheilijoille tarjottavan toiminnan tunnettuus ja saavutettavuus olisi parempi. Valtakunnallisesti toivottiin yhteistä viestintää muun muassa korkeakouluhaiusta sekä urheilijoille suunnatuista eri koulutusmahdollisuuksista.

Nähtiin myös tarvetta kuvata mahdollisimman tarkasti eri koulutusalakokonaisuuksia, jotta niistä viestiminen urheilijoille olisi helpompaa, urheilijoilla olisi realistiset odotukset opintojen vaateista ja he pystyisivät paremmin suunnittelemaan ja rytmittämään opintojaan.

Opiskelujen joustavuus:

Urheilijan kannalta tärkeäksi nähdään, että opintojen käytännön järjestelyt ja opintojen aikaiset mahdolliset työssäoppimisjaksot sekä tenttiminen voidaan järjestää valmentautumisen ehdoilla ja sitä tukien. Huippu-urheilun ehdoilla opiskelu edellyttää erilaisia joustavia ajasta ja paikasta riippumattomia opiskelijajärjestelyjä, kuten verkko-opintomahdollisuuksia ja etätenttejä sekä muita mahdollisia tapoja osoittaa osaamista ja oppimista. Työharjoittelujaksot tulee voida järjestää mahdollisuuksien mukaan urheilijan ja valmentautumisen tarpeet huomioiden. Pitkätään poissaolot korkeakoulusta leirien ja

kilpailujen vuoksi eivät saa muodostua opintojen edistämisen esteeksi. On tärkeää, että näihin periaatteisiin ovat sitoutuneet sekä korkeakoulun johto että käytännön opetuksesta ja opiskelun järjestelyistä vastaavat tahot.

Korkeakoulut ovat sitoutuneet edistämään esteetöntä opiskelua ja mahdollistamaan joustavia opintopolkua. Näitä periaatteita voidaan soveltaa urheilijoiden yksilöllisiin elämäntilanteisiin, jolloin kyse ei ole urheilijoiden erityisjärjestelyistä tai -kohtelusta vaan yksilöllisten opintopolkujen luomisesta, jotka koskevat korkeakoulujen kaikkia opiskelijoita.

Urheilu osana opintoja ja tutkintoa:

Urheilijan kannalta nähtiin tärkeäksi, että urheilu ja urheilusta opittu tunnustetaan ja tunnustetaan osaksi opintoja ja tutkintoa.

- Urheileminen ja urheilusta opitun osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen osana opintoja, ahotointi
- Urheilun opinnollistaminen, urheiluakatemiaopinnot
- Urheilijoille räätälöidyt opinnot avoimen väylän kautta
- Urheilijamyönteiset työharjoittelupaikat

Nivelvaihe ja opiskelijavalinta:

Urheiluakatemit ja korkeakoulut kokevat, että toisen asteen ja korkeakoulun nivelvaiheeseen tulisi valmistautua entistä paremmin jo toisen asteen opintojen aikana. Toisen asteen urheiluoppilaitoksissa opiskelevia urheilijoita voisi ohjata ja tiedottaa entistä paremmin korkeakouluopintojen ja urheilun yhdistämisen mahdollisuuksista ja realiteeteista. Toisen asteen opintojen aikana voi jo nykyään tehdä korkeakouluopintoja ja tätä suuntausta tulisi vahvistaa. Tämä voisi helpottaa urheilijoiden hakeutumista korkeakouluopintoihin toisen asteen jälkeen ja helpottaa nivelvaiheen siirtymää sekä korkeakouluopintojen alkua.

Avoimien korkeakoulujen väylät korkeakoulujen tutkinto-opiskelijoiksi nähtiin erittäin tärkeänä ja kehitettävänä asiana. Vastaavia väyliä ja mahdollisuuksia toivottiin nähtävän tulevaisuudessa enemmän. Muutama korkeakoulu on valinnut urheilijoita opiskelijoiksi erityisperusteisen opiskelijavalinnan kautta, jossa urheilun saavutukset nähtiin erityisperusteeksi opiskelijavalinnassa ja urheilija on tullut valituksi opiskelijaksi urheilun ansiosta. Sekä korkeakoulut että urheiluakatemit pitivät tämänkaltaisia avauksia erinomaisina, vaikka toistaiseksi tämä on koskenut vain muutamaa urheilijaa.

Tietoperusteinen kehittäminen ja kansainvälisyys:

Urheiluakatemit ja korkeakoulut näkevät, että kehittämistyön tueksi on tarve saada tutkittua tietoa urheilijoiden korkeakouluopintojen järjestämisestä niin kotimaasta kuin verrokkimaistakin. Tieto eri maiden ja niiden korkeakoulujen tavoista toteuttaa kaksoisuraa auttaa suomalaisen toimintamallin raamittamisessa. Myös kansainvälisen yhteistyön lisääminen koettiin tärkeäksi (esimerkiksi [ENAS](#), [EAS](#) -verkostot). Osa urheiluakatemioista tekeekin jo kansainvälistä yhteistyötä ja on muun muassa osallisina kansainvälisissä kehittämishankkeissa.

Urheiluakatemioiden näkemät haasteet korkeakouluissa opiskelevien urheilijoiden kaksoisuran toteuttamisessa

Urheiluakatemiatapaamisissa nousi esiin haasteita, joista osaan voidaan pyrkiä vastaamaan tämän laatujärjestelmätöön myötä. Osa haasteista on puolestaan sellaisia, joiden ratkaisemiseen tarvitaan erilaisia, kansallista laatujärjestelmää järeämpiä, keinoja. Tällaisia ovat esimerkiksi urheilijan sosioekonomisen aseman parantamiseen liittyvät toimet. Osa muutoksista edellyttää muutoksia nykyisiin lakeihin ja asetuksiin.

Yhteisellä laatujärjestelmällä ja paikallisella yhteistyöllä (korkeakoulut, urheiluakatemia ja muut urheilun toimijat) voidaan kehittää eri toimijoiden ymmärrystä huippu-urheilun vaatimuksista, urheilijan arjesta ja korkeakouluopintojen vaatimuksista. Hyvällä ennakkoinnilla, suunnittelulla ja sidosryhmäyhteistyöllä voidaan vastata entistä paremmin esimerkiksi opintojen aikaisten työharjoitteluiden järjestämisen haasteisiin. Toisaalta esimerkiksi opintotuen riippuvuus opintosuoritusten määrästä on asia, joka ei ole Huippu-urheilijamyönteisten korkeakoulujen laatujärjestelmällä ratkaistavissa.

Urheilija voi saada pidennystä opintoaikaansa, jota korkeakoulu voi tietyissä rajoissa huippu-urheilijalle myöntää. Tämä ei kuitenkaan ratkaise olemassa olevaa haastetta kokonaan, vaan myös tätä on tarkasteltava osana kokonaisuutta, jolla pyritään edistämään urheilijoiden sosioekonomista asemaa.

Tapaamisissa nousi esiin myös haasteita, joiden kohdalla on hyväksyttävä, että haasteet ovat enemmän tai vähemmän läsnä nyt ja myöhemmin. Esimerkiksi osa korkeakoulujen koulutusaloista on sellaisia, joiden koulutusrakenteet vaativat paljon läsnäoloa opinnoissa ja sitä kautta mahdollisesti vaikeasti yhdistettävissä huippu-urheilijan arkeen. Tällöinkin suunnittelu ja urheilijan oma aktiivisuus ja valinnat korostuvat. Tällaisella alalla opiskelevan tai sinne pyrkivän huippu-urheilijan on priorisoitava valintojaan ja pohdittava, sopiiko ala yhdistettäväksi urheilijan uraan ja tavoitteisiin ja hyväksyttävä, että opintoaika saattaa olla normaalia pidempi. On tärkeää, että urheilijalla on riittävät tiedot valintoja tehdessään.

Tapaamisissa esiin nousseita haasteita:

- Urheilijan sosioekonominen asema ja talous
- Opintotuen riippuvuus opintosuoritusten määrästä
- Rajattu opintoaika, tavoiteajassa valmistuminen
- Korkeakoulujen rahoituksen riippuvuus valmistumisen nopeudesta
- Osa koulutusaloista joustamattomia, läsnäolovaatimukset
- Työharjoittelujaksojen järjestäminen huippu-urheilu huomioiden ja joustavat tenttimismahdollisuudet
- Valmentajien tietämyksen ajantasaisuus ja kaksoisuraosaaminen
- Urheilijan oma ymmärrys joustavoittamisen tarpeesta urheilutuloksen näkökulmasta
  - Kokonaisuormituksen hallinta, ennakointi
  - Urheilijan oma aktiivisuus, vastuu ja itseohjautuvuus
  - ”urheilija itse haluaa tehdä tavoiteajassa opinnot”

4.4. Urheilijoiden kokemus nykytilanteesta

Urheiluakatemioiden ja korkeakoulujen ohella prosessin aikana on haluttu kiinnittää huomiota erityisesti urheilijoiden näkemyksiin ja kokemuksiin opiskelun ja urheilun yhdistämisestä huippuvaiheessa. Tätä on kartoitettu muun muassa urheilijakyselyistä sekä palavereilla Olympiakomitean urheilijavaliokunnan ja jalkapallon sekä jääkiekon pelaajayhdistysten kanssa. Myös asiantuntijaryhmän jäsenistä kolmella on tuoretta omakohtaista kokemusta asiasta.

4.4.1. Urheilijakyselyt

Olympiakomitean huippu-urheiluyksikön tukiurheilijat tallentavat Urheilijan Pulssi -työkaluun vuosittain tietoja muun muassa valmentautumisestaan. Urheilijan Pulssi sisältää kysymyksiä myös kaksoisuraa koskien.

Kesälajien vuoden 2020 ja talvilajien vuoden 2021 Pulssi-raporttien mukaan kyselyihin vastanneista yhteensä 120 opiskelevasta urheilijasta 90 % kuului urheiluakatemiaan. Kaksoisuran nykytilan toimivuutta koskevaan kysymykseen vastanneiden kesälajien urheilijoiden vastausten keskiarvo asteikolla 1-5 oli 3.67 (1= heikko, 5=erinomainen) ja talvilajien urheilijoilla vastaavasti 3.45. Kolmella neljästä vastaajasta oli lyhyen tai pitkän tähtäimen kaksoisurasuunnitelma tai molemmat. 23 kesälajien ja 19 talvilajien urheilijaa eli 15 % kaikista vastaajista ilmoitti tarvitsevansa kaksoisuraohjausta. Huomionarvoista on, että Pulssi-kyselyn opiskelua koskevissa kohdissa ei eritellä opiskeluastetta eli vastaajien joukossa on sekä toisen asteen että korkea-asteen opiskelijoita.

Kilpa- ja huippu-urheilun tutkimuskeskuksen (KIHU) vuonna 2020 toteuttamassa Suuren Urheilijakyselyn vastaukset paljastavat eron toisella asteella (n=343) ja korkeakoulussa opiskelevien (n=127) urheilijoiden välillä. Vaikka kyselyyn vastanneiden urheilijoiden arviot urheilun ja opiskelun yhdistämisestä olivat pääosin varsin hyviä, on korkeakoulussa opiskelevilla urheilijoilla antamiensa vastausten perusteella selvästi enemmän haasteita löytää tasapaino urheilun, opiskelun ja muun elämän välillä. Korkeakoulussa opiskelevat urheilijat ilmoittivat myös huomattavasti useammin tarvitsevansa apua urheilun ja opiskelun yhdistämiseen liittyvissä asioissa (38 % korkeakoulussa opiskelevista vastaajista) toisella asteella opiskeleviin verrattuna (19 % vastaajista). Toisaalta 31 % korkeakoulussa opiskelevista vastaajista oli epätietoisia sen suhteen, mistä apua on saatavilla, kun toisella asteella opiskelevien urheilijoiden kohdalla vastaava prosenttiosuus oli vain 12.

4.4.2. Olympiakomitean urheilijavaliokunta

Kaksoisuran toteuttamisesta huippuvaiheessa keskusteltiin [Olympiakomitean urheilijavaliokunnan](#) kokouksessa 15. huhtikuuta. Valiokunnan jäsenet näkivät suurimpina haasteina huippu-urheilun ja korkeakouluopiskelun yhdistämisessä seuraavat asiat:

- Korkeakouluun sisälle pääsy
- Läsnäolopakko
- Pitkät leiritykset ulkomailla
- Opintotukikuukausien vähyyys suhteessa pitkittyneeseen opiskeluaikaan sekä opiskeluajan rajaukset

Muita keskustelussa esille nousseita huolenaiheita olivat urheilun, opiskelun ja muun elämän yhteensovittaminen (kokonaiskuormituksen hallinta ja riittävän palautumisen varmistaminen), opiskelijaurheilijaa koskevan lainsäädännön puuttuminen, korkeakoulutoimijoiden puutteellinen ymmärrys urheilun vaatimuksista sekä yleinen urheilu-uran arvostuksen puute.

4.4.3. Pelaajayhdistykset

Jalkapallon ja jääkiekon pelaajayhdistykset toimivat lajiensa urheilijoiden etujärjestöinä. Molemmilla on toimenpiteitä myös urheilijoiden kaksoisuran tukemiseksi, ja ne huolehtivat siten myös peliuran jälkeiseen aikaan valmistautumisesta.

Suomen Jääkiekkoliitto, Suomen Jääkiekkoliijat (pelaajayhdistys), SM-liiga ja Liiga-Alumni ovat palkanneet Suomeen kuusi jääkiekkolehtoria, jotka auttavat pelaajia urheilun ja opiskelun yhteensovittamisessa.

Jääkiekkolehtorit toimivat suurimmissa urheiluakatemoissa, mutta heidän toimikenttensä kattaa koko Suomen.

Haaga-Helia ammattikorkeakoulu on tarjonnut ammattikiekkoilijoille vuodesta 2015 lähtien Kiekkoilijan opintopolku –opintokokonaisuutta. 90 opintopisteen kokonaisuus on mahdollista suorittaa pelaamisen rinnalla noin kahden vuoden aikana. Koulutukseen voivat osallistua myös jo ammattiuransa lopettaneet kiekkoilijat. Vuonna 2019 käynnistyneelle Urheilijan opintopolulle ovat voineet hakea myös muiden lajien urheilijat.

Jalkapallon Pelaajayhdistys palkkasi vuonna 2019 kehityspäällikön, jonka tehtävänä on auttaa pelaajia työ- ja opiskeluasioissa. Jalkapallon kansainvälisen pelaajayhdistyksen FIFPro:n Online Academy tarjoaa ammattijalkapalloilijoille mahdollisuuden kandidaatin tutkinnon suorittamiseen pelaajauran aikana.

Pelaajayhdistysten palautteen mukaan opiskeluarjen realistinen kuvaaminen urheilijoille on asia, johon tulee kiinnittää huomiota. Urheilijoille räätälöidyt koulutukset ovat hyvä asia, mutta niihin liittyvät opintovaatimukset voivat muodostua joillekin ongelmaksi. Avoimen väylän hyödyntäminen opintoihin kiinni pääsemiseksi nähtiin hyvänä mahdollisuutena. Myös lajien omassa toiminnassa riittää kehitettävää, jotta opiskelu urheilu-uran rinnalla nähdään hyväksyttävän vaihtoehdona ja ammattiurheilijat kiinnostuvat opiskelusta.

4.5. Nykyiset urheilijoille suunnatut koulutukset

Useilla suomalaisilla korkeakouluilla on ollut jo monen vuoden ajan tarjolla urheilijoille räätälöityjä opintokokonaisuuksia, joita nämä ovat voineet sisällyttää vapaasti valittaviin opintoihinsa. Tietoa urheilijoille räätälöidyistä korkeakouluopinnoista on koottu urheiluakatemoittain Olympiakomitean sivuille: <https://www.olympiakomitea.fi/huippu-urheilu/urheiluakatemiaohjelma/korkea-aste/>.

5. Esitys huippu-urheilijamyönteisten korkeakoulujen laatujärjestelmästä

Huippu-urheilijamyönteisten korkeakoulujen laatujärjestelmää rakennettaessa ajatuksena on ollut, että urheiluakatemit voivat hakea laatutunnusta omille kumppanikorkeakouluilleen. Urheiluakatemit tekevät tiivistä yhteistyötä paikkakunnalla tai alueella toimivien oppilaitosten kanssa ja niillä on parhaat edellytykset arvioida, miten heidän kumppanikorkeakoulunsa täyttävät huippu-urheilijamyönteisten korkeakoulujen laatumääreet.

5.1. Määritelmät

Olympiakomitea on määritellyt huippu-urheilijan, ammattiurheilijan ja talentin käsitteet sekä urheilijaluokittelut urheilullisen tasoon pohjautuen. Tässä yhteydessä määritelmät linkittyvät Olympiakomitean strategiatyöhön sekä huippu-urheilutoiminnan ohjeistoihin.

Huippu-urheilija valmentautuu lajinsa kansainvälisen huipputasoisen vaatimusten mukaisesti. Siinä häntä tukevat moniammatillinen asiantuntijatiimi sekä riittävät resurssit ja olosuhteet. Hän urheilee päätoimisesti, kilpailee säännöllisesti lajin kärkitasolla ja saavuttaa menestystä kansainvälisissä arvokilpailuissa tai ammattilaisena kansainvälisissä huippuliigoissa. Päätoimisuudella tarkoitetaan tässä yhteydessä sitä, että urheilija a) urheilee amatikseseen tai yhdistää urheiluun b) opiskelua tai c) muuta työtä tai d) yhdistää edellä mainittuja malleja - kuitenkin siten, että urheilu on etusijalla.

Ammattiurheilijalla tarkoitetaan urheilijaa, joka ansaitsee pääosan elannostaan urheilemalla. Ammattiurheilija on työsuhteessa urheiluorganisaatioon, tai elättää itsensä urheilusta tuloja saavana

ammattiharjoittajana. *Talentilla* tarkoitetaan lajiiliton ja/tai Olympiakomitean asiantuntijoiden nimeämää nuorta urheilijaa, jolla arvioidaan olevan hyvät mahdollisuudet nousta lajin aikuisten kansainvälisen tason huippu-urheilijaksi tai ammattuurheilijaksi 3–6 vuoden kuluessa (oikeilla valmennuksellisilla ja tukitoimiin liittyvillä toimenpiteillä).

Urheiluakatemioiden ja valmennuskeskuksissa urheilijat on heidän kehitysvaiheensa perusteella jaettu neljään kategoriaan. Tällä luokittelulla selkiytetään urheilijakokonaisuuden hallintaa ja asiantuntijatoiminnan kohdistamista.

Huippu-urheilijamyönteisten korkeakoulujen laatujärjestelmän seuraavassa kehittämissä vaiheissa syksyllä 2021 tullaan arvioimaan sitä, että kuinka urheilijaluokittelut vaikuttavat korkeakoulukokonaisuuteen ja laatutekijöihin. Ratkaistavana on muun muassa se, missä määrin korkeakouluissa kohdennetaan räätelöityjä tukiratkaisuja erityisesti huippuvaiheen tunnistetuille urheilijoille (esim. OK/OKM tukiurheilijat) ja mitkä ratkaisut kohdistuvat kaikkiin urheiluakatemioiden tunnistamiin urheilijoihin.

5.2. Huippu-urheilijamyönteisten korkeakoulujen laatutekijät

Alla on listattuna tekijöitä, jotka muodostavat urheilijan kannalta toimivan kaksoisuraympäristön. Laatutekijät on ryhmitelty kuuden pääotsikon alle. Lista ei ole vielä lopullinen ja laatutekijät tullaan täsmentämään lopullisessa, joulukuussa julkaistavassa versiossa siihen muotoon, jonka perusteella korkeakoulujen huippu-urheilijamyönteisyyttä tullaan arvioimaan.

Esittämämme laatutekijät ovat hyvin linjassa uusimpien koulutuspoliittisten tavoitteiden kanssa. Niitä ovat muun muassa oppijakeskeisyys, digitalisaation hyödyntäminen sekä koulutuksellinen saavutettavuus ja tasa-arvo. (Valtioneuvoston koulutuspoliittinen selonteko 2021, s. 32–39)

5.2.1. Opiskelun tuki urheilijalle

- Urheilijoille on tarjolla riittävästi henkilökohtaista opintojen ohjausta
- Urheilija tietää, kenen puoleen kääntyä opintojaan koskeissa asioissa ja mistä saa apua mahdollisten ongelmien ilmaantuessa
- Urheilijoiden kanssa työskentelevillä opinto-ohjaajilla on riittävä ymmärrys huippu-urheilijan arjesta ja kyky auttaa urheilijoita opintojen suunnittelussa huippu-urheilun vaatimukset huomioiden sekä halu kehittää osaamistaan
- Urheilijan kanssa käydään starttikeskustelut opintojen ja kunkin lukuvuoden alussa sekä tarvittaessa palautekeskusteluja lukuvuoden aikana
- Mahdollisuuksien mukaan pyritään järjestämään ainakin kerran vuodessa tilaisuus keskusteluun, johon osallistuu urheilijan ja opinto-ohjaajan lisäksi urheilijan valmentaja sekä tarvittaessa myös korkeakoulun urheiluakatemiayhteyshenkilö (jos kyseessä on eri henkilö kuin opinto-ohjaaja) ja urheiluakatemiatyökoordinaattori
- Korkeakoulun urheiluakatemiayhteyshenkilöt ja urheilijoiden opinto-ohjaajat osallistuvat vuosittaisiin valtakunnallisiin verkostotapaamisiin ja mahdollisiin urheiluakatemioiden järjestämiin paikkakuntakohtaisiin tai alueellisiin tapaamisiin
- Korkeakoulun urheiluakatemiayhteyshenkilöt edesauttavat korkeakoulussa opiskelevien urheilijoiden verkostoitumista ja urheilijayhteisön syntymistä kutsumalla urheilijat koolle vähintään kerran lukuvuodessa ja luomalla edellytyksiä urheilijoiden keskinäisiin kohtaamisiin
- Korkeakoulun urheiluakatemiayhteyshenkilöt pyrkivät yhdessä urheiluakatemioiden kanssa nimeämään huippu-urheilijatuutorin ensisijaisesti opintojaan aloittavien urheilijoiden tueksi. Suuremmissa yliopistoissa huippu-urheilijatuutorit voivat olla esimerkiksi tiedekuntakohtaisia.

5.2.2. Yksilöllisten opintopolkujen rakentaminen

- Korkeakoululla on tarjota mahdollisuuksia ajasta ja paikasta riippumattomien opintojen suorittamiseen opiskelualan vaatimusten mahdollistamissa rajoissa.
- Korkeakoululla on valmius joustaviin tenttimisaikatauluihin ja tenttien suorittamistapoihin urheilijoiden ulkomaan leirien ja kilpailumatkojen sitä edellyttäessä
- Korkeakoulu tunnistaa huippu-urheilun perusteeksi saada tarvittaessa pidennystä opiskeluaikaan.
- Korkeakoululla on tarjota riittävästi mahdollisuuksia kesäopiskeluun etenkin talvilajien urheilijoiden opiskelun mahdollistamiseksi
- Korkeakoulu pyrkii yhdessä urheilijan kanssa löytämään urheilun näkökulmasta toimivan ratkaisun opintoihin kuuluvan pakollisen harjoittelun suorittamiseen
- Korkeakoululla on tarjota urheilijaystävällisiä mahdollisuuksia opiskeluvaihtoon

5.2.3. Urheilusta hankitun osaamisen tunnustaminen osana opintoja ja urheilijoille räätälöidyt opintokokonaisuudet

- Korkeakoulu tunnistaa urheilun kautta syntyneen osaamisen ja luo mahdollisuuksia sen opinnollistamiseen
- Korkeakoulu on valmis urheilijoille suunnattavien opintokokonaisuuksien rakentamiseen

5.2.4. Siirtymävaiheiden toimenpiteet

- Korkeakoulun akatemiayhteyshenkilö tekee yhteistyötä paikallisten toisen asteen oppilaitosten – erityisesti toisen asteen urheiluoppilaitosten – opinto-ohjaajien kanssa varmistaakseen, että korkeakouluopintoja suunnittelevalla urheilijalla on realistinen kuva kaksoisuran toteuttamisesta kyseisessä korkeakoulussa ja kiinnostuksensa kohteena olevalla koulutusallalla.
- Korkeakoulu tarjoaa mahdollisuuksien mukaan väyläopintoja toisen asteen opiskelijoille
- Korkeakoulu tarjoaa mahdollisuuksien mukaan avoimen yliopiston tai avoimen ammattikorkeakoulun väyläopintoja
- Korkeakoulu harkitsee koulutuslakohtaisesti mahdollisuutta kiintiöityyn opiskelijavalintaan erityisperustein
- Korkeakoulun akatemiayhteyshenkilö käy urheilijan kanssa palaute- ja tulevaisuuskeskustelun ennen urheilijan valmistumista ja urheilijalla on mahdollisuus hyödyntää korkeakoulun urapalvelua

5.2.5. Viestintä ja yhteistyö urheiluakatemiaan sekä Olympiakomitean kanssa

- Korkeakoulu tarjoaa yksityiskohtaiset kuvaukset opintokokonaisuksiensa sisällöstä ja vaatimuksista urheilijoiden suunnitelmallisen kaksoisuratoteutuksen edistämiseksi
- Korkeakoulun johto ja akatemiayhteyshenkilö(t) huolehtivat siitä, että korkeakoulun sisällä tunnetaan huippu-urheilijamyönteisen korkeakoulun laatutekijät ja niihin myös sitoudutaan
- Korkeakoulu tuo viestinnässään ja markkinoinnissaan aktiivisesti esille huippu-urheilijamyönteisyyttään sekä hyviä esimerkkejä opiskelevista huippu-urheilijoistaan
- Korkeakoulu allekirjoittaa kumppanuussopimuksen Olympiakomitean sekä paikallisen urheiluakatemiaan kanssa ja sitoutuu noudattamaan sopimuksia

- Korkeakoulu toimii aktiivisessa vuorovaikutuksessa paikallisten urheilutoimijoiden – urheiluakatemian ja mahdollisesti myös esimerkiksi urheiluseurojen – kanssa.
- Korkeakoulu toimii aktiivisessa vuorovaikutuksessa Olympiakomitean huippu-urheiluyksikön kanssa.

5.2.6. Urheilun tuki

- Korkeakoulu tarjoaa urheilijoille mahdollisuutta hyödyntää käytettävissä olevia olosuhteita päivittäisharjoitteluunsa ja pyrkii kehittämään olosuhteitaan
- Korkeakoulu rakentaa malleja, joiden avulla korkeakoulun tuottamaa moniammatillista osaamista voidaan tarjota urheilijoiden hyväksi
  - Esimerkiksi fysioterapeuttiopiskelijoiden (erityisesti urheilufysioterapiaan suuntautuvien) käytännön harjoittelu
- Korkeakoulu suhtautuu avoimesti urheilun tarpeita vastaavien tutkimus- ja koulutusyhteistyömahdollisuuksien selvittämiseen
- Korkeakoulu myöntää stipendejä ja avustuksia urheilijoille
  - Esimerkiksi tuki korkeakouluopiskelijoiden kansainvälisiin arvokilpailuihin (universiadit, opiskelijoiden MM-kilpailut) osallistuville urheilijoille
- Korkeakoulu huomioi ja palkitsee menestyneitä opiskelijaurheilijoitaan

5.3. Huippu-urheilijamyönteisten korkeakoulujen arviointijärjestelmä

Laatu- ja arviointijärjestelmän mallia ja toimintatapaa rakennetaan syksyn 2021 aikana. Osa kehittämistyön periaatteista ja suuntaviivoista on päätetty. Toiminta tulee pohjautumaan kehittävän arvioinnin periaatteeseen. Kehittävän arvioinnin tavoitteena on tunnistaa toiminnan vahvuuksia, hyviä käytänteitä sekä myös kehittämisen kohteita. Kehittävän arvioinnin toimintatapaan kuuluu se, että prosessin eri vaiheissa osallistetaan huippu-urheilutoiminnan ja korkeakoulujen toimijoita ja sidosryhmiä. Kuten Kansallisen koulutuksen arviointikeskus (Karvi) kuvaa, kehittävä arviointi on osallistavaa ja vuorovaikutteista. Sen tavoitteena on auttaa korkeakouluja tunnistamaan toimintansa vahvuudet, hyvät käytännöt ja kehittämiskohteet ja näin luoda edellytyksiä korkeakoulujen jatkuvalla kehittämiselle. (Kansallisen koulutuksen arviointikeskus, Korkeakoulujen auditointikäsikirja 2019–2024).

Laatujärjestelmällä tarkoitetaan laadunhallinnan organisaatiosta, vastuun- jaosta, menettelytavoista ja resursseista muodostuvaa toiminnan kehittämisen kokonaisuutta. (Karvi, Korkeakoulujen auditointikäsikirja 2019–2024). Olympiakomiteassa seuratoiminnan yksikkö, lajiliitot ja liikunnan aluejärjestöt ovat rakentaneet urheilutoimintaan soveltuvaa laatujärjestelmää urheiluseuroille (tähtiseurat). Huippu-urheilumyönteisten korkeakoulujen laatu- ja arviointijärjestelmän kehittämistyössä huomioidaan sekä Karvin toteuttama korkeakoulujen auditointikonsepti, että urheilussa jo tehtävä laatujärjestelmätyö (tähtiseurat, urheiluakatemiat).

5.4. Lähteet

[EU Guidelines on Dual Career of Athletes](#) (2012)

[Guide to EU Sport Policy](#) (2017)

Karvi, [Korkeakoulujen auditointikäsikirja 2019-2024](#) (2019)

Nikander (2021). [Kaksoisura korkeakouluissa – kansainvälinen tutkimuskatsaus](#)

[Swedish National Guidelines for Elite Athletes' Dual Careers](#) (2018)

[Valtioneuvoston koulutuspoliittinen selonteko](#) (2021)